

V

İNSANLARA YARDIM

«Nâsın hayılsı, nâsa hayrı dokunandır.» [1]

— Hadis —

«Halka hizmet, hakka ibadettir.»
--- Büyüklerin büyük sözlerinden ---

I --- Eski feylesoflar insanların tab'an medenî yaratılmış olduklarını kabul ederler. Analarından çıplak doğan insan yavruları derhal bir bez ile sarılıp sarmalanarak haricî tesirlerden korunmayacak olurlarsa hastalanarak üç beş gün içinde hayattan çekilirler. Tabiî korunma cihazlarile tabiî bir halde müdahalesiz doğan hayvan yavruları analarından muvakkat bir zaman içinde yalnız süt emmekten başka bir ihtiyaç ile karşılaşmazlar ve kolaylıkla büyür giderler. Tab'an medenî olan insan ise iptida bir ebenin müdahalesile gayet mahsûs ve müşahhas ihtiyaçlarla karşı karşıya doğar. Ve hemen sarılmak ve bir kaç saat sonra gıda verilmek ve hararet derecesi sabit ve muayyen bir yerde bulunmak ve saire ile karşılaşır. Hasta olursa bir tabip ve tahsili için bir muallim ister. Bir lokma ekmek yemesi kendisine en yakın sebeplerden en uzak sebeplere kadar belki

[1] خير الناس من ينفع الناس.

yirmi elden geçmeğe muhtaçtır. Yediği, içtiği, giydiği ve kullandığı şeylerin hepsi birçok işleyen ellerden ve birçok sanat ve sanatkârlardan geçer. Herkes farkında olmadan birbirinin hizmetinde çalışmaktadır. Köylülerin ekip biçmeleri ve hayvan yetiştirmeleri şehirliler içinse, şehirlerde uğraşanlar da kazandıkları paraları bunların mahsullerine verdiklerinden bilmiyerek onlar da köylüler için çalışmakta ve hizmet etmektedirler [1].

Her noktada insanlar biri birlerinin yardımlarile hayatlarını temadi ettirmekte ve daima biri birine muhtaç olmaktadırlar. Bu ihtiyaç yalnız bir kişi için ve yalnız bir an için olmayıp herkes ve her an için olduğundan dolaydır ki **Kur'anda**: «iyilik hususunda birbirinize yardım edin.» [2] ve «aranızda keremkârlığı unutmayın.» [3] ve «hayır işlerde biri birinizle yarışın.» [4] ve «onlar hayırlara koşarlar. [5] gibi bir çok âyetlerle insanlar biri birlerine karşı yardıma ve hayra teşvik edilmiştir. Başı sıkılmış olanlara faizsiz para vermek [6] ve eli yufka olan borçlunun vadesini uzatmak [7] emir buyrulmuştur.

[1] الناس للناس من بدو ومن حضر؛ بعض لبعض وإن لم يشعروا خدم.

ابو الطيب المنذبي

[2] وتعاونوا على البر والتقوى ولا تعاونوا على الأثم والعدوان الآية 2×5

[3] ولا تنسوا الفضل بينكم الآية 2×337 ?

[4] فاتبعوا الخيرات الآية 2×147

[5] ويسارعون في الخيرات الآية 3×114

[6] واقترضوا الله قرضاً حسناً الآية 57×18

[7] تلقت الملائكة روح رجل ممن كان قبلكم فقالوا اعملت من الخير شيئاً قال لا قال تذكرك قال

كنت اداين الناس فامر فتياني ان ينظروا والمعسر ويتجوزوا عن الموسر قال قال الله عز وجل تجوزوا

عنه. صحيح مسلم 32, 5 S C

Sahabeden bir zümre, servet sahiplerinin sadaka vererek ecre nail olduklarını ve kendileri servetten mahrum bulundukları cihetle ecre nail olmadıklarını **Peygamberimize** teessürle söylemişlerdi. **Peygamberimiz**, bunlara: sadakanın yalnız servet ile değil bütün hayırlı işler ile de yapılabileceğini ve bütün hayırlı işlerin birer sadaka olduğunu bildirmiş ve bedenlerimizdeki üç yüz altmış oynak yeri kasd buyurarak: «her kim kendi bedenindeki mafsalların sayısınca hayır işleyecek ve meselâ yollarda halkın yürümesine mani olan taş, diken ve kemik gibi şeyleri kaldıracak olursa kıyamet gününde kendisini cehennemden uzaklaştırmış olur...» [1] buyurmuş idiler.

«Bir kimsenin yoldaki bir dikenini geri alması kendisinin mağfiretine sebep olduğu...» [2] ve «müslümanlara eziyet veren bir ağacı kesen kimsenin cennete girdiği...» [3] ve «hayvanına binerken veya yükünü hayvanına yükletirken

[1] ان ناسا من اصحاب النبي صلعم قالوا النبي صلعم يا رسول الله ذهب اهل الدثور بالاجور يصلون كما يصل ويطعمون كما يطعم ويتصدقون بفضول اموالهم قال اوليس قد جعل الله لكم ما تصدقون به ان بكل تسبيحة صدقة وكل تكبيرة صدقة وكل تحميدة صدقة وكل تهليل صدقة وامر بالمعروف صدقة ونهى عن منكر صدقة وفي بضع احكم صدقة قالوا يا رسول الله ايأتى احدنا شهوته ويكون له فيها اجر قال ارايتم لو وضعها في حرام اكان عليه فيها وزر فكذلك اذا وضعها في الحلال كان له اجر.

ان رسول الله صلعم قال انه خلق كل انسان من بني آدم على ستين وثلاثمائة مفصل فمن كبر الله وحمد الله وهلل الله وسبح الله واستغفر الله وعزل حجراً عن طريق الناس او شوكة او عظماً عن طريق الناس وامر بمعروف او نهى عن منكر عدد تلك الستين والثلاثمائة السلامي فانه يمشي يومئذ قد زحزح نفسه عن النار. صحيح مسلم - كتاب الزكاة - بيان اسم الصدقة يقع على كل نوع من المعروف.

[2] بينما رجل يمشي بطريق وجد غصن شوك فاخره فشكر الله له فغفر له. صحيح مسلم

C 8, S 34

[3] ان شجرة كانت تؤذي المسلمين فجاء رجل فقطعها فدخل الجنة. صحيح مسلم C 8, S 34

bir kimseye yardım etmenin dahi sadaka olduğu» [1] beyan buyrulmuştur. Bu fiillerinin mukabilinde hak tealâ kuluna ecir ihsan buyuracağından bu fiiller birer **ibadet** sayılmış ve bundan halka hizmetin Hakka ibadet olacağı açıkça anlaşılmış olur.

Bir hadiste [2] de: halka hizmetin, imanın yetmiş veya altmış bu kadar şubelerinden birini teşkil eylediği görülür ki bu, müslümanlıkta halka hizmete ve insanlara yardıma verilen mevkii yüksekliğini ve ehemmiyetini göstermiye kâfidir.

II — İnsanlara mazarrat vermemek ve onların işlerine ket vurmaktan çekinmek te onlara bir nevi yardımdır.

Elile veya dilile bir hayır yapmayan kimse hiç olmazsa bunlar ile şer de yapmamalı ve müslümanlar, kendisinin elinden ve dilinden salim kalmalıdırlar. Bir hadiste: «müslim, elinden ve dilinden müslümanlar salim kalan kimse-dir..» [3] ve başka bir hadiste de: «komşusu, kendisinin şerrinden emin olmayan kimse cennete girmez.» [4] buyrulmuştur.

[1] وتعين الرجل في دابة فتممله عليها أو تدفع له عليها متاعه صدقة. الحديث صحيح مسلم. كتاب الزكاة

[2] الايمان يضع ويضعون شعبة او يضع وستون شعبة فافضلها قول لا اله الا الله وادناها اماطة الاذى عن الطريق والحياء شعبة من الايمان. صحيح مسلم Metin C 1, S 46

[3] المسلم من سلم المسلمون من لسانه ويده. صحيح مسلم C 1, S 48

[4] لا يدخل الجنة من لا يأمن جاره بوائقه. صحيح مسلم C 1, S 49